

ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

๑. อตฺตสฺส (ปุณณสฺส) ปาโต ว กสิตฺถุจฺจํ ปัสฺสจฺจํ อุปาทาย
สพฺพํ รตฺตสฺวณฺณํ กณฺนิการปฺปฺพราสี วิย โสภมา นํ อญฺจาสี ๑ โส ปพฺพุโ
โอโธเกตฺวา ภริยมาห ภทฺเท เอตํ กสิตฺถุจฺจํ สพฺพํ มม สฺวณฺณํ หุตฺวา
ปณฺณายติ กิณฺณุ โข เม อติอุสฺสฺสเร ลทฺธภคฺตตาย อกฺขิณี ภมฺนตีติ ๑
(สาปี ปุณณสฺส ภริยา) มยฺหํปี เอวเมว ปณฺณายตีติ ๑ โส อญฺจาย ตตฺถ
คนฺตฺวา เอกํ ปิณฺจํ คเหตฺวา นงฺกลสีเส ปหริตฺวา สฺวณฺณภาวํ ฌตฺวา
อโห อยฺยสฺส ฌมฺมเสนาปติสฺส ทินฺนทานนฺน อชฺเชว วิปาโก ทสฺสีโต น โข
ปน สกฺกา เอตฺตํ ฌนํ ปฏิจฺฉาเทตฺวา ปรีกฺขชิตฺตุนฺติ ภริยาย อากํ
ภคฺตปาตี สฺวณฺณสฺส ปุเรตฺวา ราชกฺลํ คนฺตฺวา รณฺหา กโตกาโส ปวีสีตฺวา
ราชานํ อภิวาเทตฺวา กิ ตาตาคิ วุตฺเต เทว อชฺช มยา กสิตฺถุจฺจํ สพฺพํ
สฺวณฺณภริตเมว หุตฺวา จิตํ สฺวณฺณํ อหฺราเปตฺว วญฺญตีติ ๑ โกสิ ตฺวานฺติ ๑
ปุณฺโณ นามาหนฺติ ๑ กิ ปน เต อชฺช กตฺตุนฺติ ๑ ฌมฺมเสนาปติสฺส เม อชฺช
ปาโต ว ทนฺตกญฺจ ฌมฺโฆทกญฺจ ทินฺนํ ภริยายปี เม มยฺหํ อหฺรณภคฺตํ
ตสฺสเสว ทินฺนนฺติ ๑ ตํ สุตฺวา ราชฯ อชฺเชว กิร โภ ฌมฺมเสนาปติสฺส
ตินฺนทานนฺน วิปาโก ทสฺสีโตติ วตฺวา ตาต กิ กโรมีติ ปุจฺฉิ ๑ พฺหุณี
สกฺกสฺสทสฺसानิ ปหิณฺนิตฺวา สฺวณฺณํ อหฺราเปตฺวา ราชฯ สกฺกานิ ปหิณฺนิ ๑
ราชปฺริเสตฺส รณฺโฆ สนฺตกนฺติ คณฺหนฺเตสฺส คหิตฺถคฺคหิตํ มตฺติกา ว โหติ ๑
เต คนฺตฺวา รณฺโฆ อโรเจตฺวา ตฺมฺเหหิ กิณฺติ วตฺวา คหิตฺตุนฺติ ปุญฺจา
ตฺมฺหากํ สนฺตกนฺติ อหํสฺ ๑ น มยฺหํ (ตาตา) สนฺตํ คจฺฉนฺน ปุณณสฺส
สนฺตกนฺติ วตฺวา คณฺหนฺตฺวา ๑ เต ตถา กรีสุ ๑ คหิตฺถคฺคหิตํ สฺวณฺณเมว
อโหสิ ๑

แปล โดยอรรถ

๒. สา (สิริมา) อุตฺตราย อาฆาตํ พนฺธิควา ทุกขมสฺสา
 อุปฺปาตฺสสามีติ ปาสาทา โอริยฺห มหานลํ ปวิสีควา ปฺวาปจฺนญฺจเน
 ปกฺกญฺจิตํ สปฺปี กญฺจณฺนา อาทาย อุตฺตรากิมฺขี ปายาสี ฯ อุตฺตรา ตํ
 อาคจฺจนฺตี ทิสฺวา มม สหายิกาย มยฺหํ มหาอุปกโร กโต จกฺกวาหิ
 อติสมฺพารํ พุรฺหมโลโก อติเนโจ มม ปน สหายิกาย กุโณ ว มหนฺโต
 อหฺนฺหิ เอตํ นิสฺสาย ทานณฺจ ทาตุํ ฐมฺมณฺจ โสตุํ ลภี สเจ มม เอติสฺสา
 อุปริ โกโร อตุถิ อิทํ สปฺปี มํ จาหตุ สเจ นตุถิ มา จาหตุติ
 ตํ เมตฺตาย ฝริ ฯ ตาย ตสฺสา มตฺตเก อาสิตฺตํ ปกฺกญฺจิตสฺปฺปี สีตฺทกํ
 วิย อโหสิ ฯ อถ นํ อิทํ สีตลํ ภวิสฺสตีติ ปฺน กญฺจณฺํ ปฺเรตฺวา อาทาย
 อาคจฺจนฺตี อุตฺตราย ทาสฺโย ทิสฺวา อเปหิ ทฺวพฺพินิเต น ตวํ อมฺหากํ
 อยฺยาย อุปริ ปกฺกญฺจิตํ สปฺปี อาสิณฺจิจฺตุํ อนุจฺจนฺวิกาติ สนฺตขฺเชนฺติโย อโ
 จิตฺโต จ อญฺจาย หตฺถเอหิ จ ปาเทหิ จ ไปเถตฺวา ภูมฺิขํ ปาเตสฺสุ ฯ อุตฺตรา
 ตา วาเรตุํ นาสฺกฺขิ อถสฺสา อุปริ จิตา สพฺพา ทาสฺโย ปฏฺิพาหิตฺวา กิสฺส
 เต เอวรूपิ ภาริยํ กมฺมํ กตฺตุนฺติ สิริมํ โอวทิตฺวา อุมฺโหทเกน นหาเปตฺวา
 สตปปากเคเลน อพฺภณฺขิ ฯ ตสฺมี ขณฺเณ สา อตฺตโน พาหิริตฺตึภาวํ ฌตฺวา
 จินฺนเคสิ มยา ภาริยํ กมฺมํ กตํ สามิกสฺส หสฺติมตฺตการณา อิมิสฺสา อุปริ
 ปกฺกญฺจิตํ สปฺปี อาสิณฺจณฺคิยา อยํ กณฺหนฺน นนฺติ ทาสฺโย น อาณาเปตฺวา
 มํ วิเหจนฺกาเลปิ สพฺพา ทาสฺโย ปฏฺิพาหิตฺวา มยฺหํ กตฺตพฺพเมว อกาสิ
 สจฺจาหํ อิมํ น ขมาเปสฺสามิ มฺหุทธา เม สตฺตธา ผลฺยฺยาติ ตสฺสา ปาทมฺULE
 นิปฺชฺชิตฺวา อยฺเย ขมาหิ เมติ อาห ฯ อหํ สปีติกา ธีตา ปีตริ ขมนฺเต
 ขมิสฺสามีติ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

แปล มครเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ครั้งนั้น อ. ที่อันอันนายปุลณะนั้น ไถแล้ว ในเวลาเช้าเที่ยว ทั้งปวง
เข้าไปถือเอา ซึ่งจุนแห่งดินร่วน เป็นทองมีสีสุก เป็น ได้ตั้งงามอยู่แล้ว
ราวกะ อ. กองแห่งคอกกรรมิการ์ ฯ อ. นายปุลณะนั้น ตื่นแล้ว แลดูแล้ว
กล่าวแล้วว่า ลูก่อนนางผู้เจริญ อ. ที่อันอันเราไถแล้ว นั้น ทั้งปวง เป็นทอง
เป็น ข่อมปรากฏ แก่เรา อ. นัยน์ตา ท. ของเรา ข่อมวิงเวียน เพราะความที่
แห่งเรา เป็นผู้มั่งคั่งอันได้แล้ว ในกาลอันมีพระอาทิตย์สูงยิ่ง หรือหนอแล
ดังนี้ กะภรรยา ฯ (อ. ภรรยา ของนายปุลณะ แม่นั้น) กล่าวแล้วว่า อ. ที่นั้น
ข่อมปรากฏ แม้แก่ดิฉัน อย่างนั้นนั่นเที่ยว ดังนี้ ฯ อ. นายปุลณะนั้น ลูกขึ้น
แล้ว ไปแล้ว ในที่นั้น จับแล้ว ซึ่งก้อน ก้อนหนึ่ง ประหารแล้ว ทั้งอนแห่ง
ไถ รู้แล้ว ซึ่งความที่แห่งก้อนนั้น เป็นทอง คิดแล้วว่า โอ อ. วิบาก อันทาน
อันเราถวายแล้ว แก่พระธรรมเสนาบดี ผู้เป็นเจ้า แสดงแล้ว ในวันนี้่นเที่ยว
ก็ อันเรา ไม่อาจแล เพื่ออันปกปิด ซึ่งทรัพย์ อันมีประมาณเท่านี้ แล้วจึง
ใช้สอย ดังนี้ ยังขาดแห่งกัฏ อันอันกรรขานำมาแล้ว ให้เต็มแล้ว ด้วยทอง
ไปแล้ว ผู้ราชตระกูล เป็นผู้มีโอกาสอันพระราชา ทรงกระทำแล้ว เป็น เข้าไป
แล้ว ถวายบังคมแล้ว ซึ่งพระราชา ครั้นเมื่อพระดำรัสว่า ลูก่อนพ่อ อ. อะไร
ดังนี้ อันพระราชา ตรัสแล้ว กราบทูลแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้สมมติเทพ
อ. ที่อันอันข้าพระองค์ ไถแล้ว ในวันนี้ ทั้งปวง เป็นที่อันเต็มแล้วด้วยทอง
นั้นเที่ยว เป็น ตั้งอยู่แล้ว อ. อันอันพระองค์ ทรงยังราชบุรุษให้นำมา ซึ่งทอง
ข่อมควร ดังนี้ ฯ อ. พระราชา ตรัสถามแล้วว่า อ. ท่าน เป็นใคร ข่อมเป็น
ดังนี้ ฯ อ. นายปุลณะ กราบทูลแล้วว่า อ. ข้าพระองค์ เป็นผู้ชื่อว่าปุลณะ
ข่อมเป็น ดังนี้ ฯ อ. พระราชา ตรัสถามแล้วว่า ก็ อ. กรรมอะไร อันท่าน
กระทำแล้ว ในวันนี้ ดังนี้ ฯ อ. นายปุลณะ กราบทูลแล้วว่า อ. ไม่เป็นเครื่อง

ชำระซึ่งพันด้วย อ. น้ำเป็นเครื่องล้างซึ่งหน้าด้วย อันข้าพระองค์ ถวายแล้ว
แก่พระธรรมเสนาบดี ในเวลาเช้าเทียว ในวันนี้ อ. ภัตตเป็นที่อันเขานำมา
เพื่อข้าพระองค์ แม้อันภรรยาของข้าพระองค์ถวายแล้ว แก่พระธรรมเสนาบดีนั้น
นั้นเทียว ดังนี้ ฯ อ. พระราชา ทรงสดับแล้ว ซึ่งคำนั้น ตรัสแล้วว่า คุณก่อน
ท่านผู้เจริญทั้งหลาย ได้ยินว่า อ. วิบาก อันทาน อันนายปุณณะ ถวายแล้ว
แก่พระธรรมเสนาบดี แสดงแล้ว ในวันนี้ที่นั้นเทียว ดังนี้ ตรัสถามแล้วว่า
คุณก่อนพ่อ อ. เรา จะกระทำ อย่างไร ดังนี้ ฯ อ. นายปุณณะ กราบทูลแล้วว่า
อ. พระองค์ ทรงส่งไปแล้ว ซึ่งพันแห่งเกวียน ท. อันมาก ยังราชบุรุษ ท.
จงให้นำมา ซึ่งทอง ดังนี้ ฯ อ. พระราชา ทรงส่งไปแล้ว ซึ่งเกวียน ท. ฯ
ครั้นเมื่อราชบุรุษ ท. กล่าวแล้วว่า อ. ทอง เป็นของมีอยู่ ของพระราชา ย่อม
เป็น ดังนี้ ถือเอาอยู่ อ. ทอง อันอันราชบุรุษ ท. ทั้งถือเอาแล้วทั้งถือเอาแล้ว
เป็นดินเหนียวเทียว ย่อมเป็น ฯ อ. ราชบุรุษ ท. เหล่านั้น ไปแล้ว กราบทูล
แล้ว แก่พระราชา เป็นผู้อันพระราชา ตรัสถามแล้วว่า อ. ทอง อันเจ้า ท.
กล่าวแล้วว่า อ. อะไร ดังนี้ ถือเอาแล้ว ดังนี้ เป็น กราบทูลแล้วว่า อ. ทอง
อันข้าพระองค์ ท. กล่าวแล้วว่า อ. ทองเป็นของมีอยู่ ของพระองค์ ย่อมเป็น
ดังนี้ ถือเอาแล้ว ดังนี้ ฯ อ. พระราชา ตรัสแล้วว่า (คุณก่อนพ่อ ท.)
อ. ทอง เป็นของมีอยู่ ของเรา ย่อมเป็น หามิได้ อ. เจ้า ท. จงไป อ. เจ้า ท.
กล่าวแล้วว่า อ. ทองเป็นของมีอยู่ของนายปุณณะ ย่อมเป็น ดังนี้ จงถือเอา
ดังนี้ ฯ อ. ราชบุรุษ ท. เหล่านั้น กระทำแล้ว เหมือนอย่างนั้น ฯ อ. ทอง
อันอันราชบุรุษ ท. เหล่านั้น ทั้งถือเอาแล้วทั้งถือเอาแล้ว เป็นทองนั้นเทียว
ได้เป็นแล้ว ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. นางสิริมานันต์ ผูกอาฆาตต่อนางอุตตรา คิดว่า เราจักทำทุกขให้เกิด
แก่มัน จึงลงจากปราสาท เข้าไปยังโรงครัวใหญ่ ใช้ทัพพีตักเนยใสอันเคือด
พล่าน ในที่ทอดขนมแล้วเดินมุ่งหน้าไปหานางอุตตรา ฯ นางอุตตราเห็นนาง

สิริมากำลังเดินมา จึงแผ่เมตตาไปถึงนางว่า หญิงสหายของเราทำอุปการะเป็นอันมากแก่เรา จักรวาลก็แคบเกินไป พรหมโลกก็ต่ำยิ่งนัก ส่วนคุณของหญิงสหายเรา ใหญ่มากทีเดียว ก็เราอาศัยนาง จึงได้เพื่อถวายทานและฟังธรรม หากเรามีความโกรธเหนือนาง ขอนเยโสนี้ จงลวกเราเถิด หากไม่มีจงอย่าลวกเลย ฯ เนยโสที่เดือดพล่าน อันนางสิริมานั้นราด ลงบนกระหม่อมนางอุตตรานั้น ได้เป็นเหมือนน้ำเย็น ฯ ลำดับนั้น พวกทาสีของนางอุตตรา เห็นนางสิริมานั้นตก(เนยโส)ให้เต็มทัพพีอีก ด้วยเข้าใจว่า เนยโสนี้คงจกเย็นแล้วถือเดินมาอยู่ จึงคุกคามว่า นางห้าวคือ เจ้าจงหลีกไป เจ้าเป็นผู้ไม่ควรจะราดเนยโสที่เดือดพล่าน บนแม่เจ้าของพวกเรา แล้วต่างลุกขึ้นจากที่นั่งข้างที่นั่นบ้าง ใช้มือบ้างเท้าบ้าง ทูบตีให้ล้มลงบนพื้น ฯ นางอุตตรา ไม่สามารถจะห้ามปรามนางทาสีเหล่านั้นได้ ฯ ที่นั่น นางอุตตราจึงห้ามทาสีทุกคนที่ยืนล้อมนางสิริมานั้นแล้ว ถามว่า เจ้าทำกรรมหนักถึงปานนี้ เพื่ออะไรกัน จึงตกเดือนนางสิริมาแล้ว ให้อาบด้วยน้ำอุ่น ทาด้วยน้ำมันที่หุงตั้ง ๑๐๐ ครั้ง ฯ

ขณะนั้น นางสิริมานั้น รู้ตัวว่าเป็นหญิงภายนอกแล้ว คิดว่า เราราดเนยโสที่เดือดพล่านลงบนนางอุตตรานี้ เพราะเหตุเพียงการหัวเราะของสามี ทำกรรมหนักเสียแล้ว นางอุตตรานี้ ไม่สั่งบังคับพวกทาสีว่า พวกเธอจงจับมันไว้ กลับห้ามพวกทาสีทั้งหมด แม้ในเวลาที่ยืนห่มเรา ได้ทำกรรมที่ควรทำแก่เราเท่านั้น ถ้าเราไม่ขอให้นางอุตตรานี้ยกโทษให้ สิริระของเรา ฟังแต่ ออก ๗ เสียง ดังนี้แล้วจึงหมอบลงแทบเท้าของนางอุตตรานั้น แล้วกล่าวว่า ข้าแต่แม่เจ้า ขอแม่เจ้า จงยกโทษให้ดิฉันเถิด ฯ นางอุตตรา ตอบว่า ดิฉันเป็นริดาที่มีบิดา เมื่อบิดายกโทษให้ ก็จักยกโทษให้ ฯ

ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคอเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๕๕

แปล โดยพยัญชนะ

๑. สดฺดา อาม ภิกฺขเว อิมสฺมี อตฺตภาเว กาเลน อปฺปฏฺฐิเป
มรณํ ลทฺธํ ปุพฺเพ กตกมฺมสฺส ปน เตน ยุตฺตเมว ลทฺธนฺติ วตฺวา เตหิ
ยาจิโต ตสฺส ปุพฺพกมฺมํ กเถสิ

อดีเต กิร พาราณสีรัณโย วิชิต เอกสฺส ปจฺจนตคามสฺส
อฏฺฐวีมุเข โจรา วิหรนฺติฯ ราชา อฏฺฐวีมุเข เอกํ ราชภฏํ ชเปติ ฯ โส ภดี
คเหตฺวา มนุสฺเส โอโรโต ปาริ เนติ ปารโต โอโร อาเนติฯ อเถโก
มนุสฺโส อภีรूपิ อตฺตโน ภริยํ จุลลขานกํ อาโรเปตฺวา ตํ จานํ อคฺมาสีฯ
ราชภฏํ ตํ อิตถิํ ทิสฺวาว สณฺฑชาตสีเนโห เตน อฏฺฐวี โน สามิ
อติฏฺกามเหตีติ วุตฺเตปิ อิทานิ วิกาโล ชาโต ปาโตว อติฏฺกามสฺสามิตี
อาหฯ สกาโล สามิ อิทาเนว โน เนหิติฯ นีวตฺต โภ อมฺหากํเขว
เคเห อาหาโร จ นีวาโส จ ภวิสฺสตีติ ฯ โส เนว นีวตฺติตฺตํ อิจฺฉิฯ
อิตโร ปุริสานํ สณฺณํ ทตฺวา ยานกํ นีวตฺตาเปตฺวา อนิจฺจนตสฺสเสว
ทวารโกฏฺชเก นีวาสิ ทตฺวา อาหารํ ปฏฺฐิยาทาเปสิฯ ตสฺส ปน เคเห
เอกํ มณฺริตนํ อตฺถิ ฯ โส ตํ ตสฺส ยานกนฺตเร ปกฺขิปาเปตฺวา ปจฺจุสกาเล
โจรานํ ปวิฏฺชสทฺทํ การสิฯ อถสฺส ปุริสา มณฺริตนํ สามิ โจเรหิ
กหิตนฺติ อาโรเจสฺสุ ฯ โส กามทฺวารสฺสุ อารกฺขํ ชเปตฺวา อนฺโตคามโต
นิกฺขมฺนเต วิจินาถาติ อาหฯ อิตโรปิ ปาโตว ยานกํ โยเซตฺวา ปายาสิฯ

แปล โดยอรรถ

๒. อตฺตสฺส ยานํ โสเธนฺดา อุตฺตนา จปิตํ มณฺธิรตฺนํ ทิสฺวา
 สนฺตชฺเชตฺวา คุวํ มณฺธิ คเหตฺวา ปลาชสีติ โปถตฺวา คหิโต โน สามิ
 โจโรติ คามโฆชกสฺส ทสฺเสสฺสุ ฯ โส ภฺยวกสฺส วต เม เกเห นีวาลํ
 ทตฺวา ภตฺตํ ทินฺนํ มณฺธิ คเหตฺวา คโต คณฺหฬ นํ ปาปปฺริสนฺติ
 โปถาเปตฺวา มาเรตฺวา ฉชฺชาเปสี ฯ อิทฺนตฺสส ปุพฺพกมฺมํ ฯ โส ตโต
 จูโต อวีจิมฺหิ นินฺพตฺติตฺวา ตตฺถ ทิฆมรตฺตํ ปจิตฺวา วิปากาวเสเสน
 อตฺตภาวสเท ตเถว โปถิโต มรณํ ปาปฺณิ ฯ

เอวี่ สตุถา มหากาลสสุ ปุพฺพกมฺมํ ทสฺเสตฺวา ภิกฺขเว เอวี่ อิม
สตุเต อุตฺตนา กตปาปกมฺมเมว จตุสฺส อปาเยสฺส อภิมุคฺคตීติ วุตฺวา อิมํ คาถมาห

อตตนา หิ กตํ ปาปํ อตฺรขํ อตฺตสมภวํ

อภิमतฺตติ ทุมเมธํ วชิรํ วมฺหํ มณินฺติ ฯ

ตตถ วชิรํ วมุหํ มณินฺติ วชิรํ ว อมุหํ มณี ๑ อิํ ฤตํ
โหติ ขตา ปาสาณมยํ ปาสาณสมภवं วชิรํ คเมว อมุหํ มณี อตฺตโน
อฺญฺจํ อฺญฺจํ สงฺขาตํ ปาสาณมณี ขาติจฺวา จิหฺวา จิหฺวา ฆณฺหา ฆณฺหา กตฺวา
อปริโภกํ กโรติ เอวเมว อตฺตนา กตํ อตฺตนิ ขาตํ อตฺตสมภवं ปาปี
ทุมเมธํ นิปฺปณฺณํ ปุคฺคํ จตุสฺส อปาเยสฺส อภิมตฺตติ วิทฺธํเสตฺติติ ๑

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อ. พระศาสดา ตรัสแล้วว่า คุณก่อนภิกษุ ท. เออ อ. ความตาย อันไม่สมควร อันอุบาสกชื่อว่ากาละได้แล้ว ในอรรถาพนี้ แต่ว่า อ. ความตาย อันควรแล้ว แก่กรรม อันอันตน กระทำแล้ว ในกาลก่อน นั้นเทียว อันอุบาสก ชื่อว่ากาละนั้น ได้แล้ว ดังนี้ ผู้อันภิกษุหนุ่มและสามเณร ท. เหล่านั้น ทูลอ้อนวอนแล้ว ตรัสแล้ว ซึ่งกรรมในกาลก่อน ของอุบาสกชื่อว่ากาละนั้น ว่า

ได้ยินว่า ในกาลอันเป็นไปล่วงแล้ว อ. โจร ท. ย่อมอยู่ ที่ปากแห่งดง ของหมู่บ้านอันเป็นที่สุดเฉพาะหมู่บ้านหนึ่ง ในแวนแคว้น ของพระราชาผู้ทรง เป็นใหญ่ในพระนครชื่อว่าพาราณสี ฯ อ. พระราชา ย่อมทรงตั้ง ซึ่งราชภักุ คนหนึ่ง ที่ปากแห่งดง ฯ อ. ราชภักุ นั้น รับเอาแล้ว ซึ่งค่าจ้าง ย่อมนำไป ซึ่งมนุษย์ ท. จากฟากในสู่ฟากนอก ย่อมนำมา ซึ่งมนุษย์ ท. จากฟากนอก สู่ฟากใน ฯ ครั้งนั้น อ. มนุษย์คนหนึ่ง ยกขึ้นแล้ว ซึ่งภรรยา ของตน ผู้มีรูปงาม ส่วยานน้อย ได้ไปแล้ว สู่ที่นั้น ฯ อ. ราชภักุ เห็นแล้ว ซึ่งหญิงนั้นเทียว เป็นผู้ มีความรักอันเกิดพร้อมแล้ว เป็น ครั้นเมื่อคำว่า ข้าแต่นาย อ. ท่าน ยังเรา ท. จงให้ก้าวล่วง ซึ่งดง ดังนี้ อันมนุษย์นั้น แม้กล่าวแล้ว กล่าวแล้วว่า อ. กาลนี้ เป็นสมัยมีกาลไปปราศแล้ว เกิดแล้ว อ. เรา ยังท่าน ท. จักให้ก้าวล่วง ในเวลา เข้าเทียว ดังนี้ ฯ อ. มนุษย์นั้น กล่าวแล้วว่า ข้าแต่นาย อ. กาลนี้ เป็นสมัย เป็นไปกับด้วยกาล ย่อมเป็น อ. ท่าน จงนำไป ซึ่งเรา ท. ในกาลนี้นั้นเทียว ดังนี้ ฯ อ. ราชภักุ กล่าวแล้วว่า คุณก่อนท่านผู้เจริญ อ. ท่าน จงกลับ อ. อาหาร ด้วย อ. ประเทศเป็นที่อยู่อาศัย ด้วย จักมี ในเรือน ของเรา ท. นั้นเทียว ดังนี้ ฯ อ. มนุษย์นั้น ไม่ปรารถนาแล้ว เพื่ออันกลับนั้นเทียว ฯ อ. ราชภักุ นอกนี้ ให้แล้ว ซึ่งสัญญา แก่บุรุษ ท. ยังยานน้อย ให้กลับแล้ว ให้แล้ว ซึ่งประเทศเป็นที่อยู่อาศัย

ใกล้ซุ้มแห่งประตู ยังบุคคล ให้ตระเตรียมแล้ว ซึ่งอาหาร เพื่อมนุษย์นั้น
ผู้ไม่ปรารถนาอยู่นั้นเทียว ฯ ก็ อ. รัตนะคือแก้วมณี ดวงหนึ่ง มีอยู่ ในเรือน
ของราชภักฏนั้น ฯ อ. ราชภักฏนั้น ยังบุคคลให้ใส่เข้าแล้ว ซึ่งรัตนะคือแก้วมณีนั้น
ในระหว่างแห่งยานน้อย ของมนุษย์นั้น ยังบุคคลให้กระทำแล้ว ซึ่งเสียด
แห่งโจร ท. เข้าไปแล้ว ในกาลเป็นที่จัดเฉพาะซึ่งมิด ฯ ครั้งนั้น อ. บุรุษ ท.
บอกแล้วว่า ข้าแต่ นาย อ. รัตนะคือแก้วมณี อันโจร ท. ถือเอาแล้ว ดังนี้
แก่ราชภักฏนั้น ฯ อ. ราชภักฏนั้น กล่าวแล้วว่า อ. เจ้า ท. ตั้งไว้แล้ว ซึ่งการอารักขา
ที่ประตูแห่งหมู่บ้าน ท. จงคั่น ซึ่งชน ท. ผู้ออกไปอยู่ จากภายในแห่งหมู่บ้าน
ดังนี้ ฯ อ. มนุษย์ แม้นอกนี้ ประกอบแล้ว ซึ่งยานน้อย ไปแล้ว ในเวลาเช้าเทียว ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. ที่นั้น พวกคนใช้ของราชภักฏนั้น ค้นยานน้อยของมนุษย์นั้น
พบแก้วมณีที่ตนซ่อนไว้ จึงขู่พูดว่า เจ้าลักเอาแก้วมณีหนีไป ดังนี้แล้ว ก็โบย
แสดงแก่นายบ้านว่า นาย พวกผมจับโจรได้แล้ว ฯ เขาพูดว่า ตัวเราผู้เป็นถึงราชภัก
ให้ที่พักอาศัยในเรือนแล้วยังให้ข้าว มันยังลักแก้วมณีไปได้ พวกเจ้าจงจับบุรุษ
ชื่อนั้น ดังนี้แล้ว จึงให้ช่วยกันทุบให้ตายแล้ว ให้ทิ้งเสีย ฯ นี่เป็นบุรพกรรม
ของมหากาลอุบาสกนั้น ฯ ราชภักฏนั้น เคลื่อนจากอัทธานันแล้วบังเกิด
ในอเวจี โหม้ในที่นั้นสิ้นกาลนาน ถูกทุบถึงความตายอย่างนั้นแล ใน ๑๐๐ อัทธาน
เพราะวิบากที่ยังเหลืออยู่ ฯ

พระศาสดา ครั้นทรงแสดงบุรพกรรม ของมหากาลอุบาสกอย่างนั้นแล้ว
ตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย บาปกรรม อันตนกระทำไว้นั้นแล ย่อมย่ำยีสัตว์เหล่านี้
ในอบาย ๔ อย่างนี้ ดังนี้แล้ว ตรัสพระคาถานี้ว่า

บาป อันตนเองแล กระทำไว้ เกิดในตน มีตนเป็น
แดนเกิด ย่อมย่ำยีบุคคล ผู้มีปัญญาทราม จุจเพร
ย่ำยีแก้วมณี อันเกิดแต่หิน ฉะนั้น ฯ

บรรดาบทเหล่านั้น บทพระคาถาว่า วชิรํ วมุหํ มณี ความว่า
เปรียบดังเพชร ย้ายี้ แก้วมณี ที่เกิดแต่หิน ฯ ท่านอธิบายคำนี้ไว้ว่า บาป
อันตนกระทำไว้แล้ว เกิดในตน มีตนเป็นแดนเกิด ย่อมย้ายี้ คือ ขจัด บุคคล
ผู้มีปัญญาทราม คือ ผู้ไร้ปัญญา ในอบาย ๔ เปรียบเสมือน เพชรอันสำเร็จ
จากหิน มีหินเป็นแดนเกิด กัดแก้วมณี ที่เกิดแต่หิน คือ แก้วมณีอันสำเร็จแต่หิน
ซึ่งนับว่าเป็นที่ดั่งขึ้นของคนนั้นนั่นแล คือ ทำให้เป็นช่องน้อยช่องใหญ่
ให้เป็นท่อนน้อยท่อนใหญ่ ทำให้ใช้สอยไม่ได้ ฉะนั้น ฯ

ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มครเป็นไทย
สอบ วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๖

แปล โดยพยัญชนะ

๑. สก ลทฐปสมปทา ฌมมทินนาเถรี นาม อโหสิ ฯ สก วิเวกคามตาย
ภิกขุณีหิ สทฐี ชนปทํ คนฺตฺวา ตตฺถ วิหรนฺตี น จิรสฺเสว สห ปฏิสมฺภิทาหิ
อรหตฺตํ ปตฺวา อิทานิ มํ นิสฺสาย ฌาติชฺชา ปุณฺณานิ กริสฺสนฺตํ ตติ ปุณฺเทว
ราชคหํ ปจฺจาณณิ ฯ อุปาสโก ตสฺสา อากตภาวํ สุตฺวา เกณ นฺุ โข การณน
อากตาทิ ภิกขุณีอุปฺสสยํ คนฺตฺวา เถรี วนฺทิตฺวา เอกมฺนตํ นิสินฺโน อุกกณฺจिता
นฺุ โขสิ อยฺเยติ วตฺตํ อุปฺปฏฺฐิรूपํ ปณฺหเมกํ นํ ปุณฺณิสฺสามิตี จินฺเตตฺวา
โสตาปตฺติมคฺเค ปณฺหํ ปุณฺณิ ฯ สก ตํ วิสฺสชฺเชสิ ฯ อุปาสโก เตเนว อุปายน
เสสมคฺเคสุปี ปณฺหํ ปุณฺณิตฺวา อติกกมฺม ปณฺหสฺส ปุณฺณกาเล ตาย อจฺจสรา
โฆ อาวุโส วิสาขาทิ วตฺวา อากงฺขมาโน สคฺคธารํ อุปสงฺกมิตฺวา อิมํ ปณฺหํ
ปุณฺณเยยาสีตี วตฺเต เถรี วนฺทิตฺวา อุกฺกจายาสนา สคฺคํ สนฺติกํ คนฺตฺวา ตํ
กถาสลฺลาปํ สพฺพํ ภควโต อาโรเจสิ ฯ สคฺคา สุกฺกิตํ มม ชิตาย ฌมมทินฺนาย
อหฺนฺเจตํ ปณฺหํ วิสฺสชฺเชนฺโต เอวเมว วิสฺสชฺเชยฺยนฺติ วตฺวา ฌมฺมํ เทเสนฺโต
อิมํ คาคมาห

ยสฺส ปุเร จ ปจฺฉา จ มชฺเฌ จ นตฺถิ กิณฺจณํ

อกิณฺจณํ อนาทานํ ตมฺหํ พุรฺรัมมิ พุราหฺมณฺณติ ฯ

ตตฺถ ปุเรติ อตีเตสุ ขนฺธेषฺสุ ฯ ปจฺฉาติ อนาคเตสุ ขนฺธेषฺสุ ฯ มชฺเฌติ
ปจฺจุปฺปนฺเนสุ ขนฺธेषฺสุ ฯ นตฺถิ กิณฺจณนฺติ ยสฺส เตสุ ตีสุ จานฺเนสุ
ตณฺหาหาหสงฺขาตํ กิณฺจณํ นตฺถิ ตมฺหํ รากกิณฺจนาทึหิ อกิณฺจณํ กสฺสจ
คหณฺสฺส อภาเวน อนาทานํ พุราหฺมณฺณ วทามิตี อตฺถโก ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. โส กิรายสุมา เอहि วสลิ ยาหิ วสลิตีอาทีนิ วทนโต กิหิปี
 ปพพชิตะปี วสลิวาเทเนว สมุทาจรติ ฯ อเถกทิวสั สมุพพุลา ภิกขุ สตถุ
 อาโรเจตุ อายสุมา ฆนเต ปีลีนทวจุโณ ภิกขุ วสลิวาเทเนว สมุทาจรติตี ฯ
 สตถา ตั ปกโกสาเปตวา สจจัม กิร ตุวั ปีลีนทวจุณ ภิกขุ วสลิวาเทเนว
 สมุทาจรติตี ปุจฺฉิตฺวา เอวั ฆนเตติ วุตเต ตสฺสายสุมโต ปุพฺเพนิวาสั
 มนสิกริตฺวา มา โข ตุมฺहे ภิกฺขเว วจฺจสฺส ภิกฺขุโน อุชฺฌายิตถ น ภิกฺขเว
 วจุโณ โทสนุตโร ภิกฺขุ วสลิวาเทเนว สมุทาจรติ วจฺจสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
 ปญจ ชาตีสตานิ อพฺโพกิญฺฌานิ สพฺพานิ ตานิ พุราหุณฺณกุลे ปจฺจชาตานิ
 โส ตสฺส ที่มฺรตฺตํ วสลิวาโท สมุทาจินฺโณ จินาสวสฺส นาม กกุกสั ผรุสั
 ปเรสั ฆญฺญนวจนเมว นตฺถิ อาจินฺนวเสน หิ มม ปฺตโต เอวั กเถตฺติ
 วตุวา ฆมมึ เทเสนโต อิมั คากมาห

ออกกุกสั วิญญาปนี

กิร สจจัม อุทิรเย

ยาย นาภิสเซ กญฺจิ

ตมห์ พุรุมิ พุราหุณฺณติ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

แปล มครเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อ. นางธรรมทินนา นั้น ผู้มีอุปสมบทอันได้แล้ว เป็นผู้ชื่อว่าธรรมทินนาเถรี ได้เป็นแล้ว ฯ อ. พระเถรี นั้น ไปแล้ว สู่ชนบท กับ ด้วยภิกษุณี ท. เพราะความที่แห่งตนเป็นผู้ต้องการซึ่งความสงบ อยู่อยู่ ในชนบทนั้น บรรลุแล้ว ซึ่งพระอรหันต์ กับ ด้วยปฏิสัมภิทา ท. ต่อกาลไม่นานนั้นเที่ยวกลับมาแล้ว สู่เมืองราชคฤห์ อีกนั้นเที่ยว ด้วยอันคิดว่า อ.ชนผู้เป็นญาติ ท. อาศัยแล้ว ซึ่งเรา จักกระทำ ซึ่งบุญ ท. ในกาลนี้ ดังนี้ ฯ อ. อุบาสก ฟังแล้ว ซึ่งความที่แห่งพระเถรีนั้นเป็นผู้มาแล้ว คิดแล้วว่า อ. พระเถรี มาแล้ว เพราะเหตุอะไร หนอแล ดังนี้ ไปแล้ว สู่ที่เป็นที่เข้าไปอาศัยแห่งภิกษุณี ไหว้แล้ว ซึ่งพระเถรี นั่งแล้ว ณ ที่สุดส่วนข้างหนึ่ง คิดแล้วว่า อ. อันอันเรา กล่าวว่า ข้าแต่แม่เจ้า อ.ท่าน เป็นผู้กระสันขึ้นแล้ว หรือหนอแล ย่อมเป็น ดังนี้ เป็นการไม่สมควร ย่อมเป็น อ. เรา จักถาม ซึ่งปัญหา ข้อหนึ่ง กะพระเถรีนั้น ดังนี้ ถามแล้ว ซึ่งปัญหา ในโศคาปตติมรรค ฯ อ. พระเถรีนั้น แก่แล้ว ซึ่งปัญหานี้ ฯ อ. อุบาสก ถามแล้ว ซึ่งปัญหา แม้ในมรรคอันเหลือ ท. โดยอุบายนั้นนั้นเที่ยว ครั้นเมื่อคำว่า อ. ท่าน หวังอยู่ เข้าไปเฝ้าแล้ว ซึ่งพระศาสดา ฟังทูลถาม ซึ่งปัญหานี้ ดังนี้ อันพระเถรีนั้น กล่าวแล้วว่า ลูกก่อนวิสาขะ ผู้มีอายุ อ. ท่าน ได้เล่นไปเกินแล้ว แล ดังนี้ กล่าวแล้ว ในกาลแห่งปัญหา อันตนถามแล้ว ก้าวล่วง ไหว้แล้ว ซึ่งพระเถรี ลูกขึ้นแล้ว จากอาสนะ ไปแล้ว สู่สำนัก ของพระศาสดา กราบทูลแล้ว ซึ่งการเจรจาด้วยวาจาเป็นเครื่องกล่าว นั้น ทั้งปวง แก่พระผู้มีพระภาคเจ้า ฯ อ. พระศาสดา ตรัสแล้วว่า อ. คำนั้น อันธรรมทินนา ผู้เป็นธิดา ของเรา กล่าวดีแล้ว ก็ อ. เรา เมื่อแก่ ซึ่งปัญหา นั้น ฟังแก่ อย่างนี้ นั้นเที่ยว ดังนี้ เมื่อทรงแสดง ซึ่งธรรม ตรัสแล้ว ซึ่งพระศาสดา นี้ ว่า

อ. กิเลสชาติเป็นเครื่องกังวล ในกาลก่อนด้วย
 ในภายหลังด้วย ในท่ามกลางด้วย ย่อมไม่มี
 แก่บุคคลใด อ. เรา ย่อมเรียก ซึ่งบุคคลนั้น
 ผู้ไม่มีกิเลสชาติเป็นเครื่องกังวล ผู้ไม่มีความ
 ถือมั่น ว่าเป็นพราหมณ์ ดังนี้ ฯ

อ. อรรถว่า ในชั้นที่ ท. อันเป็นไปล่วงแล้ว ดังนี้ แห่ง - ในบท ท.
 เหล่านั้นหา บทว่า ปุเร ดังนี้ ฯ อ. อรรถว่า ในชั้นที่ ท. อันยังไม่มาแล้ว ดังนี้
 แห่งบทว่า ปจฺจุา ดังนี้ ฯ อ. อรรถว่า ในชั้นที่ ท. อันเกิดขึ้นเฉพาะแล้ว ดังนี้
 แห่งบทว่า มชฺเช ดังนี้ ฯ อ. อรรถว่า อ. กิเลสชาติเป็นเครื่องกังวล อันอัน
 บัณฑิตนับพร้อมแล้วด้วยความยึดถือด้วยอำนาจแห่งคันหา ในฐานะ ท. ๓
 เหล่านั้น ย่อมไม่มี แก่บุคคล ใด อ. เรา ย่อมเรียก ซึ่งบุคคล นั้น ผู้ไม่มี
 กิเลสชาติเป็นเครื่องกังวล ด้วยกิเลสชาติเป็นเครื่องกังวล ท. มีกิเลสชาติ
 เป็นเครื่องกังวลคือราคะเป็นต้น เชื่อว่าผู้ไม่มีความถือมั่น เพราะความไม่มี
 แห่งความยึดถือ อะไร ๆ ว่าเป็นพราหมณ์ ดังนี้ แห่งหมวดสองแห่งบทว่า
 นตฺถิ กิญฺจํ ดังนี้ เป็นต้น ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. ได้ยินว่า ท่านพระปิลินทวัจฉะนั้น กล่าวคำเป็นต้นว่า มานี้ คนถ้อย
 ไปเสีย คนถ้อย ย่อมร้องเรียก ทั้งเหล่าคฤหัสถ์ ทั้งเหล่าบรรพชิต ด้วยวาตะว่า
 คนถ้อยเหมือนกัน ฯ ต่อมาวันหนึ่ง ภิกษุเป็นจำนวนมาก กราบทูล แต่พระบรม
 ศาสดาว่า พระเจ้าข้า ท่านปิลินทวัจฉะ ย่อมร้องเรียกภิกษุทั้งหลาย ด้วยวาตะว่า
 คนถ้อย ฯ พระบรมศาสดา ทรงรับสั่งให้เรียกหาท่านมาแล้ว ตรัสถามว่า
 ปิลินทวัจฉะ ได้ยินว่า เธอร้องเรียกภิกษุทั้งหลาย ด้วยวาตะว่าคนถ้อย จริงหรือ
 เมื่อท่านกราบทูลว่า อย่างนั้น พระเจ้าข้า จึงทรงมนสิการถึงบุพเพนิวาส
 (อดีตขันธ์) ของท่าน แล้วตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอ อย่างกโทย แก้วจจะ
 ภิกษุเลย ภิกษุทั้งหลาย วัจจะภิกษุ หามีโทษะในภายใน ร้องเรียกภิกษุทั้งหลาย

ด้วยวาทะว่าคนถ้อยไม่ ภิกษุทั้งหลาย ๕๐๐ ชาติ ของวัจจะภิกษุ ไม่ระคน (กับชาติอื่น) ทั้งหมดนั้น เกิดแล้ว ในตระกูลพราหมณ์ ในภายหลัง วาทะว่า คนถ้อยนั้น เธอร้องเรียกมาแล้ว ตลอดกาลนาน ธรรมดาพระชินาสพ ย่อมไม่มี คำที่กระทบผู้อื่น ที่ระคายหู ที่หยาบคายนั้นเลย เพราะว่า บุตรของเรา กล่าวอย่างนั้น ด้วยอำนาจแห่งความเคยชิน เมื่อจะทรงแสดงธรรม จึงตรัส พระคาถานี้ว่า

เราเรียก ผู้ที่เปล่งถ้อยคำ อันไม่ระคายหู
อันสื่อให้รู้กันได้ เป็นคำจริง เป็นเหตุ
ไม่ทำให้ใครๆ ข้องใจ ว่าเป็นพราหมณ์ ฯ

ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มครเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อชาตศัตรูกุมารโปปิ เทวทศเคน สทฐี เอกโต หุตฺวา ปีตร
 ฆาเตตฺวา รัชเช ปติฏฺฐิตโ ชติกสฺส ปาสาหิ คณฺหิตฺตมิตฺติ ยุตฺตสฺส
 นิทฺถมิตฺตวา มณฺเฑปกาเร สปริวารสฺส อตฺตโน นามิ ทิสฺสว ว กหปติโก
 ยุตฺตสฺส หุตฺวา พลํ อาทาย นิทฺถนฺโตติ สลฺลภฺเขตฺวา อุปคฺคตํ น วิสทฺธิฯ
 เสฏฺฐิปี ตํทิสฺสํ อุโปสทฺธิโก หุตฺวา ปาโถว ภูตฺตปาทราโส วิหาริ คณฺดฺวา
 สตฺถุ สนฺติเก ฌมฺมํ สฺสนฺนฺโต นิสินฺโน โหติฯ ปจฺมทฺวารโกฏฺฐเก รกฺขํ
 กเหตฺวา จิตฺ ปน ยมโมติ ยกฺโข ตํ ทิสฺสว กหํ คจฺจนฺตฺติ สปริวาริ
 วิทฺธเสตฺวา ทิสาวิตฺตาสฺส อานุพนฺธิฯ ราชา วิหารเมว อคฺมาสิฯ อถ นํ เสฏฺฐิ
 ทิสฺสว กิ เทวาทิ วตฺวา อุฏฺฐายาสนา อุฏฺฐาสิฯ กหปติ กิ ตฺวํ ตว ปุริเส
 มยา สทฺฐี ยฺชฺชณฺณาทิ อาณานิยฺตฺวา อิธาคมฺม ฌมฺมํ สฺสนฺนฺโต วิย นิสินฺโนติฯ
 กิ ปน เทโว มม เกหํ คณฺหิตํ คโตติฯ อาม คโตมฺหิติฯ มม อนิจฺจนาย มม
 เกหํ คณฺหิตํ ราชสทฺสปี น สกฺโกติ เทวาทิฯ โส กิ ปน ตฺวํ ราชา
 ภวิสฺสตีติ กุชฺฌิฯ นานํ ราชา มม สนฺตํ ปน ทสฺสิตฺตํ มม อนิจฺจนาย
 ราชูหิ วา จิเรหิ วา กเหตํ น สกฺกาทิฯ กิ ปนํ ตว รุจฺยา
 คณฺหิตฺตมิตฺติฯ เตนฺหิ เทว อีมา เม ทสฺส อํกุสิสฺส วิสฺติ มุทฺทิกา อีมา
 ตุมฺหากํ น เทมิ สเจ สกฺโกถ คณฺหนฺนํฯ โส ปน ราชา ภูมฺมํ อุกฺกุฏิกํ
 นิสิตฺตฺวา อุลฺลงฺกนฺโต อฏฺฐารสทฺถํ จานํ อภิรฺหติ จตฺวา อุลฺลงฺกนฺโต
 อสฺสิตฺตํ จานํ อภิรฺหติฯ เอวํ มหาพโล สมนานปี อิตฺโต จิตฺโต จ
 ปริวตฺเตนฺโต เอกํ มุทฺทิกํ กชฺฌิตํ นาสกฺขิฯ

แปล โดยอรรถ

๒. อถ นํ เสฏฺฐิ สากฺกํ ปตฺถร เทวาทิ วตฺวา อํกุติโย อชฺชํ
 อกาสิ ฯ วิสติปิ มุทฺติกา นิภมฺมึสุ ฯ อถ นํ เสฏฺฐิ เอวํ เทว มม สนฺตํ
 มม อนิฉฺฉาย น สกฺกา คณฺหิตฺตุนฺติ วตฺวา รมฺโห กิริยาย อูปฺปนฺนสํเวโค
 ปพฺพชิตฺตํ เม อนุชานาถ เทวาทิ อาห ฯ โส อิมสฺมึ ปพฺพชิตฺเต สฺขํ ปาสาทํ
 คณฺหิตฺตสํมิตฺติ จินฺตเตวฺวา เอกวจนเนนฺว ปพฺพชาหิติ อาห ฯ โส สตฺถุ สนฺติเก
 ปพฺพชิตฺวา น จิรฺสฺเสว อรหตฺตํ ปตฺวา โชติกตฺถโร นาม อโหสิ ฯ ตสฺส
 อรหตฺตปฺปตฺตกฺขณฺเนว สพฺพาปิ สา สมฺปตฺติ อนฺตรธาเย ฯ ตํปิสุส
 สตฺถกายํ นาม ภริยํ เทวอฺ อุตฺตรกฺรฺเมว นยีสฺสุ ฯ อถกทิวสํ ภิกฺขุ ตํ
 อามนฺเตวฺวา อาวุโส โชติก ตสฺมึ ปน เต ปาสาเท วา อิตฺติยา วา ตณฺหา
 อตฺถิติ ปุจฺฉิตฺวา นตฺถาวุโสติ วุตฺเต สตฺถุ อาโรเจสฺสุ อํ ภาเน อญฺตํ วตฺวา
 อญฺญํ พฺยากรโธตฺติ ฯ สตฺถา นตฺถเวว ภิกฺขเว มม ปุตฺตสฺส ตสฺมึ ตณฺหาติ
 วตฺวา อิมํ คาถมาห

โยธ ตณฺหํ ปหนฺตฺวาน

อนาคาโร ปริพฺพเช

ตณฺหาภวปริกฺขิณํ

ตมฺหํ พฺรุมิ พฺราหฺมณฺนติ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

แปล มครเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. แม่ อ.พระกุมารพระนามว่าอชาตศัตรู เป็น โดยความเป็นอันเดียว
กัน กับ ด้วยพระเทวทัต ยังราชบุรุษให้มาแล้ว ซึ่งพระบิดา ทรงตั้งอยู่เฉพาะ
แล้ว ในความเป็นแห่งพระราชา ทรงดำริแล้วว่า อ.เรา จักยึดเอา ซึ่งปราสาท
ของเศรษฐีชื่อว่าโชติกะ ดังนี้ เป็นผู้ตระเตรียมเพื่ออันรบ เป็น เสด็จออกไปแล้ว
ทรงเห็นแล้ว ซึ่งเงา ของพระองค์ ผู้เป็น ไปกับด้วยบริวาร ที่กำแพงอันเป็นวิการ
แห่งแก้วมณีเทียว ทรงกำหนดแล้วว่า อ.คฤหบดี เป็นผู้ตระเตรียมเพื่ออันรบ
เป็น พาเอาแล้ว ซึ่งกำลัง ออกไปแล้ว ดังนี้ ไม่ทรงอาจแล้ว เพื่ออันเสด็จ
เข้าไป ฯ แม่ อ.เศรษฐี เป็นผู้รักษาซึ่งอุโบสถ เป็น ผู้มีอาหารอันบุคคลพึงกิน
ในเวลาเข้าอันบริโภคนแล้ว ในเวลาเช้าเทียว ไปแล้ว สุวิหาร เป็นผู้นั่งฟังอยู่แล้ว
ซึ่งธรรม ในสำนัก ของพระศาสดา ย่อมเป็น ในวันนั้น ฯ ก็ อ.ยักษ์ ชื่อว่า
ยมโมลี ผู้ยืนถือเอาแล้ว ซึ่งการรักษา ที่ซุ้มแห่งประตูที่ ๑ เห็นแล้ว ซึ่งพระเจ้า
อชาตศัตรู นั้น กล่าวแล้วว่า อ.ท่าน จะไป ในที่ไหน ดังนี้ กำจัดแล้ว ซึ่งพระเจ้า
อชาตศัตรู ผู้เป็น ไปกับด้วยบริวาร ติดตามแล้ว ในทิศและทิศต่าง ท. ฯ
อ.พระราชา ได้เสด็จไปแล้ว สุวิหารนั้นเทียว ฯ ครั้งนั้น อ.เศรษฐี เห็นแล้ว
เทียว ซึ่งพระราชานั้น กราบทูลแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้สมมติเทพ อ.อะไร ดังนี้
ลุกขึ้นแล้ว จากอาสนะ ได้ขึ้นแล้ว ฯ อ.พระราชา ตรัสแล้วว่า ลูกก่อนคฤหบดี
อ.ท่าน สั่งบังคับแล้ว ซึ่งบุรุษ ท. ของท่าน ด้วยคำว่า อ.ท่าน ท. จงรบ
กับ ด้วยเรา ดังนี้ มาแล้ว ในที่นี้ เป็นผู้นั่งแล้ว ราวกะว่า ฟังอยู่ ซึ่งธรรม
ย่อมเป็น หรือ ดังนี้ ฯ อ.เศรษฐี กราบทูลแล้วว่า ก็ อ.พระองค์ผู้สมมติเทพ เสด็จ
ไปแล้ว เพื่ออันทรงยึดเอา ซึ่งเรือน ของข้าพระองค์ หรือ ดังนี้ ฯ อ.พระราชา

ตรัสแล้วว่า เออ อ.เรา เป็นผู้ไปแล้ว เพื่ออันยิดเอา ซึ่งเรือน ของท่าน ย่อมเป็น
 ดังนี้ ฯ อ.เศรษฐี กราบทูลแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้สมมติเทพ แม้ อ.พันแห่ง
 พระราชา ย่อมไม่อาจ เพื่ออันยิดเอา ซึ่งเรือน ของข้าพระองค์ เพราะความ
 ไม่ปรารถนา แห่งข้าพระองค์ ดังนี้ ฯ อ.พระราชานั้น ตรัสแล้วว่า ก็ อ.ท่าน
 เป็นพระราชา จักเป็น หรือ ดังนี้ ทรงกริ้วแล้ว ฯ อ.เศรษฐี ทูลถามแล้วว่า
 อ.ข้าพระองค์ เป็นพระราชา จักเป็น หามิได้ แต่ว่า แม้ อ.ด้ายอันมีที่ชายผ้า
 อันเป็นของมียู่ ของข้าพระองค์ อันพระราชา ท. หรือ หรือว่า อันโจร ท.
 ไม่อาจ เพื่ออันถือเอา เพราะความไม่ปรารถนา แห่งข้าพระองค์ ดังนี้ ฯ
 อ.พระราชา ตรัสแล้วว่า ก็ อ.เรา จักยิดเอา ตามความพอใจ แห่งท่าน
 เพราะเหตุไร ดังนี้ ฯ อ.เศรษฐี กราบทูลแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้สมมติเทพ
 ถ้าวางนั้น อ.แหวน ท. ๒๐ เหล่านี้ ที่นิ้ว ท. ๑๐ ของข้าพระองค์ (มียู่)
 อ.ข้าพระองค์ ย่อมไม่ถวาย ซึ่งแหวน ท. เหล่านี้ แก่พระองค์ ถ้าวว่า อ.พระองค์
 ย่อมทรงอาจไซ้ อ.พระองค์ จงทรงถือเอาเถิด ดังนี้ ฯ ก็ อ.พระราชานั้น
 ประทับนั่งแล้ว กระโหย่ง บนแผ่นดิน เมื่อทรงกระโดดขึ้น ย่อมทรงขึ้นเฉพาะ
 สู่ที่มีсок ๑๘ เป็นประมาณ ประทับยืนแล้ว เมื่อทรงกระโดดขึ้น ย่อมทรง
 ขึ้นเฉพาะ สู่ที่มีсок ๘๐ เป็นประมาณ ฯ อ.พระราชา ทรงเป็นผู้มีกำลังมาก
 อย่างนี้ แม้เป็นอยู่ ทรงยังแหวนให้เป็นไปรอบอยู่ ข้างนี้ด้วย ฯ ไม่ได้อาจแล้ว
 เพื่ออันทรงคร่ำไป แม้ซึ่งแหวน วงหนึ่ง ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. ลำดับนั้น เศรษฐี กราบทูลท้าวเธอว่า ข้าแต่สมมติเทพ
 ขอพระองค์ ทรงลาดผ้าสาฎก แล้วได้ทำนึ่งทั้งหลายให้ตรง ฯ แหวนแม้ทั้ง
 ๒๐ วง หลุดออกแล้ว ฯ ลำดับนั้น เศรษฐี กราบทูลท้าวเธอว่า ข้าแต่สมมติเทพ
 ใครๆ ไม่อาจถือเอาทรัพย์สินสมบัติอันเป็นของข้าพระองค์ ด้วยอาการอย่างนั้นได้
 เพราะข้าพระองค์ไม่ปรารถนา ดังนี้แล้ว เกิดสลดใจ เพราะพระกิริยา

ของพระราชินี จึงกราบทูลว่า ข้าแต่สมมติเทพ ขอพระองค์ จงทรงอนุญาต
ให้ข้าพระองค์บวช ฯ ท้าวเธอ ทรงดำริว่า เมื่อเสร็จธุระนี้ บวชแล้ว เราจักยึดเอา
ปราสาทได้สะดวก จึงตรัส ด้วยพระคำรัสครั้งเดียวเท่านั้นว่า จงบวชเถิด ฯ
เสร็จธุระนั้น บวชในสำนักพระบรมศาสดาแล้ว ต่อกาลไม่นานนัก ก็ได้บรรลु
พระอรหัต มีชื่อว่า พระโศติกเถระ ฯ ในขณะที่ท่านบรรลุพระอรหัตแล้วนั้น
แล สมบัตินั้นแม้ทั้งหมด ก็อันตรธานไป ฯ เหล่าเทวดา ก็นำกรรยาของท่าน
ชื่อสตุลกายาเมื่อนั้น ไปสู่อุตตรกुरुทวีปนั้นแล ฯ

ต่อมาวันหนึ่ง ภิกษุทั้งหลาย เรียกโศติกเถระนั้นมาแล้ว ถามว่า
ท่านโศติกะ ก็ ท่าน ยังมีตัณหา ในปราสาทหรือหญิงนั้นอยู่หรือ เมื่อท่านตอบ
ว่า ไม่มี ผู้มีอายุทั้งหลาย จึงกราบทูล แต่พระบรมศาสดาว่า พระโศติกะนี้
กล่าวคำไม่จริง พยากรณ์พระอรหัตผล พระเจ้าข้า ฯ พระบรมศาสดา ตรัสว่า
ภิกษุทั้งหลาย บุตรของเรา ไม่มีตัณหา ในปราสาทหรือหญิงนั้นเลย ดังนี้แล้ว
ตรัสพระภาษิตนี้ว่า

เราเรียก ผู้ที่ละเว้นตัณหาได้เด็ดขาด ปราศจากเรือน
หมดสิ้นตัณหาและภพแล้ว ในโลกนี้ว่า เป็นพราหมณ์ ฯ

ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มครเป็นไทย
สอบ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

แปล โดยพยัญชนะ

๑. โส (สุปปพุทฺโธ สกโก) กิร อัย มม ชิตฺร จเหตุเตตฺวา นิกฺขนฺโต
มม ปุตฺตํ ปพฺพาเซตฺวา ตสฺส เวนฺนิฏฺฐาเน จิตฺโต จาติ อิเมหิ ทฺวี่หิ การณฺเห
สตุตฺติ อาฆาตํ พนฺธิตฺวา เอกทิวสํ นทานิสฺส นิมฺมตฺตญฺจํ ญจฺจํ ญจฺจํ
ทสฺสามิตี คมฺมมกฺกํ ปิทยิตฺวา อนฺตรวீถิยํ สุรํ ปิวนฺโต นิสฺสิตี ๑ อถสฺส
สตุตฺติ ภิภุสฺสงฺมปริวเต ตํ จานํ อากเต สตุตฺตา อากโตติ อาโรเจสิ ๑ โส อาห
ปุรโต จจฺจนฺต ตสฺส วเทถ นายํ มยา มหุลลกตโรติ นาสฺส มกฺกํ ทสฺสามิตี
ปุนฺปฺปุนํ วุจฺจมาโนปิ ตเถว วตฺวา นิสฺสิตี ๑ สตุตฺตา มาตฺตลสฺส สนฺติกา มกฺกํ
อลภิตฺวา ตโต นีวตฺติ ๑ โสปิ เอกํ จารปฺริสํ เปเสสิ จจฺจนฺต ตสฺส กถํ สุตฺวา
เอหิตฺติ ๑ สตุตฺตาปิ นีวตฺตนฺโต สิตํ กตฺวา อานนฺตตฺเถเรน โก นุ โข ญนฺเต
สิตปาตฺกมฺมสฺส ปจฺจโยติ ปุณฺณโจ อาห ปสฺสสิ อานนฺต สุปปพุทฺธนฺติ ๑
ปสฺสามิ ญนฺเตติ ๑ ภาริยํ เตน กมฺมํ กถํ มาทิสฺส พุทฺธสฺส มกฺกํ อเทนฺเตน
อิโต สตุตฺตเม ทิวเส เญจฺจาปาสาเท โสปาณปาทมูลํ ปจฺวี ปวิสฺสตีติ ๑
จารปฺริโส ตํ กถํ สุตฺวา สุปปพุทฺธสฺส สนฺติกํ ญจฺจํ ญจฺจํ ญจฺจํ ญจฺจํ
นีวตฺตนฺเตน วุตฺตนฺติ ปุณฺณโจ ยถาสฺสํ อาโรเจสิ ๑

แปล โดยอรรถ

๒. โส ตสฺส วจฺนํ สุตฺวา นทานิ มม ภากิเนยฺยสฺส กถาโทโส อตฺถิ
อทฺธา ยํ โส วทตี ตํ ตเถว โหติ เอวํ สนฺเตปิ นํ อิทานิ มุสาวาทน
นิกฺคณฺหิตฺสามิ โส หิ มํ สตุตฺตเม ทิวเส ปจฺวี ปวิสฺสตีติ อนิยเมน อวตฺวา
เญจฺจาปาสาเท โสปาณปาทมูลํ ปจฺวี ปวิสฺสตีติ อาห อิทานิ ปญฺจายาหํ

ตัม จานัน น คมิตฺตสํมิ อถ นํ ตสฺมี จาเน ปจวี อปฺปิตฺตวา มุสํวาเทน
 นิคฺคณฺหิตฺตสํมิติ ฯ โส อตฺตโน อปฺปโกชํ ตปฺพํ สตฺตญฺมิกสฺส ปาสาทสฺส
 อปฺริ อโรเปตฺวา โสปณฺ หาราเปตฺวา ทวารํ ปิตฺทาเปตฺวา เอเกกสฺมี ทฺวาเร
 เทว เทว มลฺลํ จเปตฺวา สจํหํ ปมาเทน เญจํ โอโรหิตฺตกาโม โหม
 นิวาเรยฺยาถ มนฺติ วตฺวา สตฺตเม ปาสาทเตล สิริคฺคพฺเพ นิสํสิ ฯ สตฺถา ตํ
 ปวตฺตี สุตฺวา ภิกฺขเว สุปฺปพฺพุโธ น เกวลํ ปาสาทเตล เวหํสํ อปฺปิตฺตวา
 อากาเส วา นิสํสิทฺถํ นาวาย วา สมฺมทํ ปกฺขนฺทคฺค ปพฺพตฺตํ วา ปวิสฺส
 พฺพุทฺธานํ กถาย ทฺวิธาภาโว นาม นตฺถิ มยา วุตฺตญฺจํเนยฺว โส ปจวี
 ปวิสฺสสํตฺติ วตฺวา อนฺนสนฺธิํ จญฺเฏตฺวา ฆมฺมํ เทเสนฺโต อิมํ กถมาห

น อนฺตลิกฺเข น สมฺมทฺมชฺเฌ
 น ปพฺพตฺตานํ วิวรํ ปวิสฺส
 น วิชฺชเต โส ชคตฺตปฺปเทโส
 ยตฺตรญฺจิตฺตํ นปฺปสฺสเหยฺย มจฺจุติ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

แปล มครเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ได้ยินว่า อ. เจ้าศากยะ พระนามว่าสุปปพุทธะนั้น ทรงผูกแล้ว ซึ่งความอาฆาต ในพระศาสนา ด้วยเหตุ ท. ๒ เหล่านี้ คือ อ. พระสมณะผู้โคดมนี้ ทิ้งแล้ว ซึ่งธิดา ของเรา เสด็จออกแล้วด้วย ยังบุตร ของเรา ให้บวชแล้ว ตั้งอยู่แล้ว ในฐานะแห่งบุคคลผู้มีเวร ของบุตรของเรานั้นด้วย ทรงดำริแล้วว่า อ. เรา จักไม่ให้ เพื่ออันเสด็จไป สู่ที่เป็นที่นิมนต์แล้วจึงเสวย แก่พระสมณะผู้โคดมนี้ ในกาลนี้ ดังนี้ ทรงปิดแล้ว ซึ่งหนทางเป็นที่เสด็จไป ประทับนั่งค่อมอยู่แล้ว ซึ่งสุรา ในระหว่างแห่งถนน ในวันหนึ่ง ๆ ครั้งนั้น ครั้นเมื่อพระศาสนา ผู้อันหมู่แห่งภิกษุแวดล้อมแล้ว เสด็จมาแล้ว สู่ที่นั้น อ. ราชบุรุษ ท. กราบทูลแล้วว่า อ. พระศาสนา เสด็จมาแล้ว ดังนี้ แก่เจ้าศากยะ พระนามว่าสุปปพุทธะนั้น ๆ อ. เจ้าศากยะ พระนามว่าสุปปพุทธะนั้น ตรัสแล้วว่า อ. ท่าน ท. จงไป ข้างหน้า อ. ท่าน ท. จงกราบทูลว่า อ. พระสมณะผู้โคดมนี้ เป็นผู้แก่กว่า กว่าเรา ย่อมเป็น หามิได้ ดังนี้ แก่พระสมณะผู้โคดมนี้ อ. เรา จักไม่ให้ ซึ่งหนทาง แก่พระสมณะผู้โคดมนี้ ดังนี้ แม้อันราชบุรุษ ท. กราบทูลอยู่ บ่อย ๆ ประทับนั่งตรัสแล้ว เหมือนอย่างนั้นนั่นเทียว ๆ อ. พระศาสนา ไม่ทรงได้แล้ว ซึ่งหนทาง จากสำนัก ของพระเจ้าลุม เสด็จกลับแล้ว จากที่นั้น ๆ อ. เจ้าศากยะ พระนามว่าสุปปพุทธะเมื่อนั้น ทรงส่งไปแล้ว ซึ่งบุรุษผู้เทียวไป คนหนึ่ง ด้วยพระดำรัสว่า อ. ท่าน จงไป อ. ท่าน ฟังแล้ว ซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าว ของพระสมณะ ผู้โคดมนี้ จงมา ดังนี้ ๆ แม้อ. พระศาสนา เมื่อเสด็จกลับ ทรงกระทำแล้ว ซึ่งการเยี่ยม ผู้อันพระเถระชื่อว่าอานนท ทูลถามแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ. อะไรหนอแล เป็นปัจจัย แห่งอันกระทำซึ่งการเยี่ยมให้ปรากฏ ย่อมเป็น ดังนี้ ตรัสแล้วว่า

ดุก่อนอานนท์ อ. เธอ ย่อมเห็น ซึ่งเจ้าศากยะ พระนามว่าสุปปพุทธะหรือ
 ดังนี้ ฯ อ. พระเถระชื่อว่าอานนท์ กราบทูลแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ
 อ. ข้าพระองค์ ย่อมเห็น ดังนี้ ฯ อ. พระศาสดา ตรัสแล้วว่า อ. กรรม อันหนัก
 อันเจ้าศากยะ พระนามว่าสุปปพุทธะนั้น ผู้ไม่ทรงให้อยู่ ซึ่งหนทาง
 แก่พระพุทธเจ้า ผู้เช่นกับด้วยเรา กระทำแล้ว อ. เจ้าศากยะ พระนามว่า
 สุปปพุทธะนั้น จักเข้าไป สู่แผ่นดิน ในที่ใกล้แห่งเชิงแห่งบันได ในภายใต้
 แห่งปราสาท ในวันที่ ๗ แต่วันนี้ ดังนี้ ฯ อ. บุรุษผู้เที่ยวไป ฟังแล้ว ซึ่งวาจา
 เป็นเครื่องกล่าวนั้น ไปแล้ว ผู้สำนัก ของเจ้าศากยะพระนามว่าสุปปพุทธะ
 ผู้อันเจ้าศากยะ พระนามว่าสุปปพุทธะนั้น ตรัสถามแล้วว่า อ. คำอะไร
 อันหลาน ของเรา ผู้เมื่อกลับไป ตรัสแล้ว ดังนี้ กราบทูลแล้ว ซึ่งคำอัน
 อันตนฟังแล้วอย่างไร ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. เจ้าสุปปพุทธะนั้น ได้สดับคำของจารบุรุษนั้นแล้ว ตรัสว่า บัดนี้
 หลานของเรา จะมีการพุดผิด ก็หาไม่ได้, คำที่เธอตรัส ต้องเป็นอย่างนั้นแน่แท้,
 แม้เมื่อเป็นเช่นนั้น คราวนี้ เราจักจับผิดเธอ ด้วยการพุดเท็จ, เพราะเธอไม่ตรัส
 กะเรา โดยไม่เจาะจงว่า เจ้าสุปปพุทธะ จักถูกรณณิสืบ ในวันที่ ๗ (แต่) ตรัสว่า
 จักถูกรณณิสืบ ที่ใกล้เชิงบันได ภายใต้ปราสาท, บัดนี้ ตั้งแต่วันนี้ไป เราจักไม่
 ไปที่นั่น, เมื่อเป็นเช่นนั้น เราก็จักไม่ถูกรณณิสืบในที่นั้นแล้วข่มขีเธอ ด้วยการ
 พุดเท็จ ฯ ท้าวเธอ รับสั่งให้พวกมหาดเล็กขนเครื่องใช้สอย ของพระองค์ทั้งหมด
 ขึ้นไว้บนปราสาท ๗ ชั้น ให้ชักบันไดออก ให้ปิดประตู ตั้งคนแข็งแรงไว้
 ที่ประตู ประตูละ ๒ คน ตรัสว่า ถ้าเราประสงค์จะลงไปข้างล่าง ด้วยความ
 พลั้งเผลอ, พวกเจ้าพึงห้ามเราเสีย ดังนี้แล้วประทับนั่งในห้องอันเป็นสิริ
 บนพื้นปราสาทชั้นที่ ๗ ฯ

พระบรมศาสดา ทรงสดับความเป็นไปนั้นแล้ว ตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย
 เจ้าสุปปพุทธะมิใช่จะนั่งบนพื้นปราสาทอย่างเดียว, (ต่อให้) เหาะขึ้นไป

สู่เวหาส นั่งในอากาศก็ตาม, แล่นเรือไปสู่สมุทรก็ตาม, เข้าไปชอกเขากก็ตาม,
 ธรรมดาว่า พระคำรัสของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย จะเป็น ๒ ไม่มี, ท้าวเธอจักถูก
 ธรณีสูบในสถานที่เรากล่าวไว้นั้นแหละ เมื่อจะทรงสืบต่ออนุสนธิแสดงธรรม
 จึงตรัสพระคาถานี้ว่า

ผู้ที่ดำรงอยู่กลางหาว ผู้ที่ดำรงอยู่ท่ามกลางสมุทร
 ผู้ที่เข้าไปช่องเขาดำรงอยู่ พึงพ้นจากความตาย หามิได้
 ส่วนแห่งแผ่นดินที่บุคคลดำรงอยู่ จะไม่พึงถูกความตาย
 ครอบงำ ไม่มี ฯ

พระธรรมรัตนดิลก จิตตคุตโต วัดสุทัศนเทพวราราม
 สนามหลวงแผนกบาลี

ฉลวย
 ตรวจแก้.

๑๒๙

ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มครเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๗

แปล โดยพยัญชนะ

๑. โส (เสฏฐิ) สเคนปี สดทวเณปี สุริ อหระเปตฺวา ปิวนฺโต
อนุกฺกเมน นิสินฺนภูจฺจนาทีสุ กหาปณฺราสี จเปตฺวา สุริ ปิวนฺโต อิมินา
มาลา อหระ อิมินา กนฺธํ อยํ กิเต เณโก อยํ นจฺเจ อยํ วาทิเต
อิมสฺส สหสฺสํ เทถ อิมสฺส เทว สหสฺसानิติ เอวํ วิกิริณฺโต น
จิรสฺสเว อตฺตโน สนฺตํ อสฺสีโกฏฺฐินํ เขเปตฺวา จิณฺ เต สามิ ธนฺนํ
วุตฺเต กิ ภิรียาย เม สนฺตํ นตฺถิ อตฺถิ สามิเต เตนํ หิ ตํ อหระธาติ
ตํปี ตเถว เขเปตฺวา อนฺนํปฺพเพน เขตฺตอารามุชฺชานโยคฺคาทิกํปี อนฺตมโส
ภชฺชนภณฺทกํปี อตฺตณฺปาวณฺณนิสีทณฺปี สพฺพํ อตฺตโน สนฺตํ วิกิริณฺตฺวา
ขาที ฯ อตฺส มหฺลลกกาเลเยว ปริหิณโณคสฺส อตฺตโน เกหํ วิกิริณฺตฺวา
คหิตเคหา นีหริสฺส ฯ โส ภิรียํ อาทาย ปฺรชฺชนสฺส เกหภิตฺตี นิสฺสาย
วสนฺโต กปาลชณฺฑํ อาทาย ภิภุชฺช จริตฺวา ชนสฺส อจฺฉณฺภุจฺจกตํ ภูณฺชิตฺ
อารภิ ฯ อถ นํ เอกทิวสํ อาสนสาทาย ทฺวาเร จตฺวา ทหฺรสามเณเรหิ
ทียมานํ อจฺฉณฺภุจฺจโกชนํ ปฏิกุณฺณหนฺตํ ทิสฺวา สตฺถา สิตํ ปาตฺวาภาสิ ฯ
อถ นํ อานนฺทตฺถโร สิตการณํ ปุณฺณํ ฯ สตฺถา สิตการณํ กเถนฺโต
ปสฺสณนฺท อิมํ มหาชนเสฏฺฐิปฺตํ อิมสฺมีเยว นกระ เทวอสฺสีโกฏฺฐินํ
เขเปตฺวา ภิรียํ อาทาย ภิภุชฺช จรณฺตํ สเจ หิ อยํ ปจฺมวเย โณเค
อเขเปตฺวา กมฺมณฺเต ปโยชิสฺส อิมสฺมีเยว นกระ อคฺคเสฏฺฐิ อภวิสฺส
สเจ ปน นิภฺษมิตฺวา ปพฺพชิสฺส อรหฺตํ ปาปฺณิสฺส ภิรียาปิสฺส อนาคามิผล
ปตฺติภุจฺหิสฺส อิทานิ ปเนส คิหิโกคาปิ ปริหิโน สามณฺณโตปิ ปริหิโน
ปริหายิตฺวา จ ปน สุภฺษปฺลลเถ โณณจสฺสโกณฺ เวย ชาโตติ อาห ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. ปณฺจสตา กิร ภิกฺขุ สตฺถุ สนฺติเก กมฺมภูจฺจํ คเหตฺวา
 อรณฺธํ ปวิสิตฺวา จมฺเณตฺวา วายมนฺตา ฌานํ นิพฺพุตเตตฺวา กิเลสํ
 อสมฺมาจาเรน ปพฺพชิตกิจฺจํ โน นิปฺพนฺนํ มลฺลมาณา อตฺตนา
 ปฏฺฐิตทฺฐุณฺ สตฺถุ อาโรเจสฺสามาติ อากฺขณฺตีสุ ฯ สตฺถา เตสํ พหิทฺวารโกฏฺฐกํ
 ปตฺตกาเลเยว อานนฺตฺตเถโร อาห อานนฺท เอเตสํ ภิกฺขุณฺ ปวิสิตฺวา มยา
 ทิฏฺฐเณ กมฺมํ นตฺถิ อามกฺสุสํ คณฺตุวา ตโต ปจฺจาคณฺตุวา มํ
 ปสฺสณฺตุติ ฯ เถโร คณฺตุวา เตสํ ตมตฺถํ อาโรเจติ ฯ เต กิ อมฺหากํ
 อามกฺสุสํ นนฺตํ อวตฺตวาทิ ฌมฺพสฺสํ พุทฺเธน การณํ ทิฏฺฐํ ภวิสฺสํ
 อามกฺสุสํ คณฺตุวา ตตฺถ กุณฺปาณิ ปสฺสณฺตา เอกาหํ ทฺวํ ปตฺติเตสฺ
 กุณฺเปสฺส อามาทํ ปฏฺฐิตกิตฺวา ตํขณฺ ปตฺติเตสฺ อตฺถสรีเรสฺส รากํ อุปฺปาทยิสฺส
 ตสฺมี ขณฺ อตฺตโน สกิลสฺสวํ ชานิสฺส ฯ สตฺถา คณฺธกฺขิยํ นิสินฺโนว
 โอภาสํ ปริตฺวา เตสํ สมฺมุเข กเถนฺโต วิย ปฏฺฐิรूपํ นุ โข ภิกฺขเว
 ตุมฺหากํ เอวรูปํ อภฺยัสสงฺมาตํ ทิสฺวา ราครตี อุปฺปาเทตฺตุนฺติ วตฺวา อิมํ
 คาถมาห

ยานิมานิ อปตฺถานิ อลาพฺพนว สารเท
 กาโปตฺกานิ อภฺยัสสินิ ตานิ ทิสฺวาน กา รตฺติติ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เจलय ประโยค ป.ธ. ๓

แปล มครเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อ.เศรษฐินัน ยังบุคคลให้นำมาแล้ว ซึ่งสุรา แม้วัยร้อยแห่งทรัพย์
แม้วัยหมวดสองแห่งร้อยแห่งทรัพย์ คัมอยู่ ตั้งไว้แล้ว ซึ่งกองแห่งกหาปณะ
ในที่ ท. มีที่แห่งตนนั่งแล้วเป็นต้น โดยลำดับ คัมอยู่ ซึ่งสุรา กล่าวแล้วว่า
อ.ท่าน ท. จงนำมา ซึ่งระเบียบ ท. ด้วยกหาปณะนี้ อ.ท่าน ท. จงนำมา
ซึ่งของหอม ด้วยกหาปณะนี้ อ.บุคคลนี้ เป็นผู้ฉลาด ในการจับ ย่อมเป็น
อ.บุคคลนี้ เป็นผู้ฉลาด ในการฟ้อน ย่อมเป็น อ.บุคคลนี้ เป็นผู้ฉลาด ในการ
ประโคม ย่อมเป็น อ.ท่าน ท. จงให้ ซึ่งพันแห่งทรัพย์ แก่บุคคลนี้ อ.ท่าน ท.
จงให้ ซึ่งพันแห่งทรัพย์ ท. ๒ แก่บุคคลนี้ ดังนี้ เร็ยรายอยู่ อย่างนี้ ยังทรัพย์อัน
มีโกฏิ ๘๐ เป็นประมาณ อันเป็นของมีอยู่ ของตน ให้สิ้นไปแล้ว ต่อกาลไม่
นานนั้นเทียว ครั้นเมื่อคำว่า ข้าแต่ นาย อ.ทรัพย์ ของท่าน สิ้นแล้ว ดังนี้
อันชน ท. กล่าวแล้ว ถามแล้วว่า อ.ทรัพย์ อันเป็นของมีอยู่ แห่งภรรยา
ของเรา ย่อมไม่มีหรือ ดังนี้ ครั้นเมื่อคำว่า ข้าแต่ นาย อ.ทรัพย์อันเป็นของ
มีอยู่แห่งภรรยา ของท่าน มีอยู่ดังนี้ อันชน ท. เหล่านั้น กล่าวแล้ว กล่าวแล้ว
ว่า ถ้าอย่างนั้น อ.ท่าน ท. จงนำมา ซึ่งทรัพย์นั้น ดังนี้ ยังทรัพย์นั้น
ให้สิ้นไปแล้ว เหมือนอย่างนั้นนั้นเทียว ขายแล้ว ซึ่งวัตถุแม้มีนาและสวน
และอุทยานและยานอันบุคคลพึงประกอบเป็นต้น โดยลำดับ แม้ซึ่งภัณฑะคือ
ภาชนะ แม้ซึ่งผ้าเป็นเครื่องปูลาดและผ้าเป็นเครื่องห่มและผ้าเป็นที่นั่ง อันเป็น
ของมีอยู่ ของตน ทั้งปวง โดยกำหนดอันมีในที่สุด เกี้ยวกินแล้ว ๆ ครั้งนั้น
อ.เจ้าของแห่งเรือน ท. นำออกแล้ว จากเรือนอันเศรษฐินัน ผู้มีโกตะอันล้อม
รอบแล้ว ในกาลแห่งตนเป็นคนแก่นั้นเทียว ขายซึ่งเรือน ของตนแล้ว

จึงถือเอาแล้ว ๆ อ.เศรษฐีนั้น พาไปแล้ว ซึ่งภรรยา อาศัยแล้ว ซึ่งฝาแห่งเรือน
ของชนอื่น อยู่อยู่ ถือเอาแล้ว ซึ่งชั้นแห่งกระเบื้อง เทียวไปแล้ว เพื่ออันขอ
เริ่มแล้ว เพื่ออันบริโศก ซึ่งภักตรอันเป็นเคน (ภักตรอันชนทั้งแล้ว) ของชน ๆ

ครั้งนั้น อ.พระศาสดา ทอดพระเนตรเห็นแล้ว ซึ่งเศรษฐีนั้น ผู้ยืนอยู่
ที่ประตู แห่งศาลาเป็นที่นั่งแล้วจึงรับเอาเฉพาะอยู่ ซึ่งโกชนะอันเป็นเคน
อันอันภิกษุหนุ่มและสามเณร ท.ให้อยู่ ในวันหนึ่ง ได้ทรงกระทำแล้ว
ซึ่งการแยม ให้ปรากฏ ๆ ครั้งนั้น อ.พระเถระชื่อว่าอานนท พูลถามแล้ว
ซึ่งเหตุแห่งการแยม กะพระศาสดาพระองค์นั้น ๆ อ.พระศาสดา เมื่อตรัสบอก
ซึ่งเหตุแห่งการแยม ตรัสแล้วว่า คู่ก่อนอานนท อ.เธอ จงดู ซึ่งบุตรของ
เศรษฐีผู้มีทรัพย์มากนี้ ผู้ยังทรัพย์มีโกฏีแปดสิบสองหนเป็นประมาณ ให้สิ้น
ไปแล้วจึงพาเอา ซึ่งภรรยาแล้วจึงเทียวไปอยู่ เพื่ออันขอ ในพระนครนี้
นั้นเทียว ก็ ถ้าว่า อ.บุตรของเศรษฐีนี้ ไม่ยังโกชะ ท.ให้สิ้นไปแล้ว จักประกอบ
แล้ว ซึ่งการงาน ท. ในวัยที่หนึ่งไซ้ อ.บุตรของเศรษฐีนี้ เป็นเศรษฐีผู้เลิศ
ในนครนี้นั้นเทียว จักได้เป็นแล้ว ก็ ถ้าว่า อ.บุตรของเศรษฐีนี้ ออกแล้ว
จักบวชแล้วไซ้ อ.บุตรของเศรษฐีนี้ จักบรรลุลแล้ว ซึ่งพระอรหัต แม้ อ.ภรรยา
ของบุตรของเศรษฐีนั้น จักตั้งอยู่เฉพาะแล้ว ในอนาคามีผล แต่ว่า อ.บุตรของ
เศรษฐีนั้น เสื่อมรอบแล้ว แม้จากโกชะของคฤหัสถ์ เสื่อมรอบแล้ว แม้จาก
คุณเครื่องความเป็นแห่งสมณะ ในกาลนี้ ก็แล อ.บุตรของเศรษฐีนั้น ครั้นเสื่อม
รอบแล้ว เป็นราวกะว่านกระเรียน ในเปือกตมอันแห่ง เกิดแล้ว ดังนี้ ๆ

แปล โดยอรรถ

๒. ดังได้สดับมา ภิกษุ ประมาณ ๕๐๐ รูป เรียนกรรมฐานในสำนัก
พระบรมศาสดาแล้ว เข้าไปยังป่า พากเพียรพยายามอยู่ ยังฉานให้เกิดขึ้นแล้ว
สำคัญอยู่ว่า กิจบรรพชิต ของพวกเรา สำเร็จแล้ว เพราะกิเลสทั้งหลายไม่
ฟุ้งขึ้น จึง (กลับ) มาด้วยหวังใจว่า พวกเรา จักกราบทูล คุณที่ตนได้แล้ว

แต่พระบรมศาสดา ฯ ในเวลาที่พวกเธอถึงซุ้มประตูชั้นนอกเท่านั้น พระบรม
ศาสดา ตรัสกะพระอานนทเถระว่า อานนท์ การงานเกี่ยวกับเราที่ภิกษุเหล่านี้
จะเข้าเฝ้า ยังไม่มี, ภิกษุเหล่านี้ จงไปป่าช้าฝัสดิบแล้ว (เสียก่อน) กลับมาจากที่
นั้นแล้วจึงค่อยเฝ้าเรา ฯ พระเถระไปแจ้งความนั้นแก่ภิกษุเหล่านั้นแล้ว ฯ

ภิกษุเหล่านั้น ไม่พูดเลยว่า ประโยชน์อะไร ของพวกเรา ด้วยป่าช้าฝัสดิบ
คิดแล้วว่า พระพุทธเจ้าผู้ทรงเห็นกาลไกล จักทรงเห็นเหตุการณ์แล้ว ดังนี้
จึงไปสู่ป่าช้าฝัสดิบ เมื่อเห็นซากศพในที่นั้น กลับได้ความเกลียดชังในซากศพที่
เขาทิ้งไว้ ๑ วัน ๒ วัน (แต่) ให้ความกำหนัดเกิดขึ้น ในสรีระอันสดที่เขาทิ้งไว้
ในขณะนั้น, ในขณะนั้น จึงรู้ว่าตนยังมีกิเลส ฯ พระบรมศาสดา ประทับนั่ง
ในพระคันธกุฏีนั้นเอง ทรงแผ่พระรัศมีไป ดูจตรัสอยู่เฉพาะหน้าภิกษุเหล่านั้น
ตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย ควรหรือหนอแล ที่เธอทั้งหลายเห็นร่างกระดูกเช่นนี้
แล้ว ทำความยินดีด้วยอำนาจราคะให้เกิดขึ้น ดังนี้แล้ว จึงตรัสพระคาถานี้ว่า

(เธอทั้งหลาย) จักมีความยินดี อะไรเล่า

เพราะเห็นกระดูกทั้งหลาย ที่เขาทิ้งเกลื่อนกลาด

คุณน้ำเต้า ในสารทกาล อันมีสีเหมือนนกพิราบ ฯ

แปล มคธเป็นไทย

สอบ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

แปล โดยหัตถ์พระ

๑. ตา (พราหมณ์) เอวมยฺ สมณฺ โคตมฺ น ปตฺติสฺสตีติ สตฺถุ ปิฎฺฐี ทควา คตฺส ปจฺจโต คํ
 ปฏิจฺฉาเทนฺติ โอนมิคฺวา ปุณฺณเจนนํ ปาณินา ปฏิจฺฉาเทนฺติ วิย อญฺฐาสิ ๗/คตา จิตฺตาเอว คโต นุ ไซ โนติ
 สตฺถารํ อทฺธกฺกจินฺ โอโธเกสิ ๗/สตฺถา คตฺเตว อญฺฐาสิ ๗/พราหมณฺตฺส ปน สวณฺเณน อติจฺฉนฺตาติ น
 วเทติ โอชกฺกิตฺวา ปน สมณิกเมว อติจฺฉนฺตาติ อาท ๗/สตฺถา น คมิตฺตํมิตฺติ สีสํ จาเลสิ ๗/โลกกรฺนา
 พุทฺเธน น คมิตฺตํมิตฺติ สีสํ จาเลเต ตา สมนฺธาเรศฺ อสฺสโกนฺติ มหาหิตํ หสิ ๗/คตฺมํ ขณฺเณ สตฺถา
 เลหาภิรุฬฺหํ โอภาสํ มุณฺเจ ๗/พราหมโณปิ ปิฎฺฐี ทควา นิสินโนเมว พราหมณฺนิยา หลิตสฺสทํ สุตฺวา
 ฉพฺพณฺณนญฺจ รัสสีนํ โอภาสํ โอโธเกคฺวา สตฺถารํ อทฺธส ๗/พุทฺธา หิ นาม คามे วา อญฺเญ วา
 เหตุสมฺปन्नํ นํ อคฺคานํ อทฺธสคฺวา น ปกฺกมฺนฺติ ๗/พราหมโณปิ สตฺถารํ ทิสฺวา โภคิ นาสิตฺตํมิตฺติ คยา
 ราชปฺคตํ อากนฺคฺวา ทฺวาเร จิตํ มยฺหํ อนาจิขฺชนฺติยา ภาริยนฺเต กมฺมํ กตฺตํ วคฺวา อทฺธกฺกิตฺวา-โชนปฏฺฐี
 อาทาย สตฺถุ สมนฺติกํ คณฺคฺวา โภ โคตม อหํ ปญฺจสุ จาเนสุ อคฺคํ ทควา ภุจฺจามิ อโธ จ เม มชฺเช
 ภินฺทิตฺวา เอโว ภคฺคโณญฺจาสึ ภคฺโค เอโว ภคฺคโณญฺจาสึ อวสิญฺโห ปฏฺฐีคณฺหาตุ เม อิทํ ภคฺคณฺติ ๗/
 สตฺถา น เม คว อญฺญิภุจฺจกฺเตน อคฺโคติ อวคฺวา พราหมณฺ อคฺคปิ มยฺหเมว อนุจฺฉวีกํ มชฺเช
 ภินฺทิตฺวา ภคฺคคณฺคปิ จริมฺภกฺคปิณฺโทปิ มยฺหเมว อนุจฺฉวีกํ มยฺหํ หิ พราหมณฺ ปรทคฺคปฺจวีโน
 เปตฺตาสาติ วคฺวา อิมํ คาทมา-

ยทคฺคโค มชฺเชโต เสตโต วา
 ปิณฺฑํ ถภเณ ปรทคฺคปฺจวี ๗
 นาสํ ญฺคํ นานํ นิปจฺจชาทิ
 คํ วาปิ ลีลา มุนิ เวทยนฺตีติ ๗

แปล โดยอรรถ

๒. พราหมโณ คํ สุตฺวา ว ปสนฺนจิตฺโต ทควา อโห อญฺจริยํ ทิปสํมิโก นาม ราชปฺคโต น
 เม คว อญฺญิภุจฺจกฺเตน อคฺโคติ อวคฺวา เอวํ วทฺสตีติ ทฺวาเร จิตฺตํว สตฺถารํ ปญฺหํ ปุจฺฉิ โภ โคตม
 คมฺเห อคฺคโน สวณฺเณ ภิกฺขุติ วทณฺ กิตฺตวคฺวา ภิกฺขุ นาม โหตีติ ๗/สตฺถา กถํรูปา นุ ไซ อิมสฺส
 ธมฺมเทสนา สปปายาติ อุปาธเนโต อิมํ เทวปี ชมา กตฺสพฺพุทฺธกาเล นามรูปนฺติ วทณฺคานํ กถํ สุตฺตํ
 นามรูปํ อวิสฺสชฺชิตฺวา ว เนสํ ธมฺมํ เทเสศํ วญฺญิตฺติ พราหมณฺ นามรูปํ อวิสฺสชฺชโนติ ภิกฺขุ นาม
 โหตีติ วคฺวา อิมํ คาทมา

สพฺพโส นามรูปสฺมิมิ ยสฺส นคฺคิ มมาอิตํ
 อตฺตา จ น โสจติ ส เว ภิกฺขุติ วุจฺจตีติ ๗

สอบครั้งที่ ๓ วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๑

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๔ นาที